

rem, a že druhý žalovaný, když již se stalo, že solní kyselina vnikla do duté části můstku a vyměšovala se pak do žalobcovy ústní dutiny, prvému žalovanému to ihned nehlásil, neboť v obou těchto případech byl by měl první žalovaný (lékař) možnost opatřiti, čeho bylo třeba, aby bylo zabráněno alespoň dalším škodlivým následkům, přivoděným tím, že vadný můstek zůstal v žalobcových ústech a že se z něho při kousání solní kyselina na dále vyměšovala na žalobcův jazyk. Žalovaní nemohou se omlouvatí tím, že užívají lupy při provozu zubního lékařství není zvykem, neboť z toho ještě neplyne, že této opatrnosti netřeba použití ani tehdy, kdy toho, jako zde, k odvrácení nebezpečí pacientovi jinak hrozícího je nevyhnutelně zapotřebí. Nemění na tom ničeho ani ta okolnost, že znalec Dr. Bedřich S. prohlásil, že velká lupa nepatří k výbavě zubního lékaře, a uznal za dostatečné, když lékař hotový můstek pouhým okem důkladně ohledá a po koupeli v solné kyselině krátce přes plamen přetáhne, jak se v tomto případě stalo. Znalec není oprávněn přiznávatí žalovaným úlevy v šetření povinné péče a nemá vůbec obíratí se otázkou zavinění, neboť jest to otázka právní, kterou řeší jedině a výhradně soud. Shora zmíněné zvýšené pozornosti bylo šetřiti tím spíše, když s tím nebyly spojeny ani zvláštní námaha nebo ztráta času, ani snad nějaký náklad, jež by hospodářsky nesnášel provoz zubního lékařství. Žaloba o náhradu škody je proto důvodem opodstatněna nejen proti prvému žalovanému, jak uznaly již nižší soudy, nýbrž také proti druhému žalovanému, který podle toho, co shora uvedeno, úraz žalobcův také zavinil.

Čís. 4777.

Úmluva mezi dvěma z několika spoluvlastníků nemovitosti, že bude jeden při dobrovolné dražbě nemovitostí dražiti do určité výše a že, vydraží-li za cenu nižší, zaplatí příjemci slibu rozdíl mezi nejvyšším podáním a umluvenou výší, jenž vypadá na podíl příjemce slibu na nemovitosti, spadá pod zákaz dvorského dekretu ze dne 6. června 1838, čís. 277 sb. z. s.

(Rozh. ze dne 5. března 1925, R I 22/25.)

Žalobkyni náležela jedna šestina mlýna, jehož spoluvlastníky kromě jiných osob byli též žalovaní. Mlýn byl v dobrovolné dražbě prodán žalovaným za 720.000 Kč. Tvrdíc, že byla mezi ní a žalovanými uzavřena úmluva toho obsahu, že žalovaní budou při dražbě mlýna dražiti do 1,600.000 Kč, takže nikdo jiný za nižší cenu ho nevydraží, a že vydraží-li žalovaní mlýn za cenu nižší, zaplatí žalobkyni rozdíl mezi nejvyšším podáním a částkou 1,600.000 Kč na její podíl na mlýně, domáhala se žalobkyně na žalovaných zaplacení 146.666 Kč. P r o c e s n í s o u d první stolice žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. D ů v o d y: Soud první stolice, zamítaje žalobu, vycházel z právního názoru, že smlouva, o níž žalobkyně nárok svůj opírá, je nicotnou, jsouc v rozporu s dvorským dekretem ze dne 6. červ-

na 1838, čís. 277 sb. z. s., a že se přičí mimo to i jinak dobrým mravům (§ 879 obč. zák.). Než názor tento je právně mylný. Nelze především říci, že smlouva, jež je základem zažalovaného nároku, odporuje dvorskému dekretu ze dne 6. června 1838, čís. 277 sb. z. s. Předpisem tímto, jenž jest povahy politicko-hospodářské, mají býti znemožněny smlouvy, směřující k tomu, by výsledek veřejné dražby: docílení výtěžku co největšího byl zmařen, a má jím býti zabráněno tomu, by jmenovitě při dražbách vnucených nebylo mrháno nemovitými statky, a by dlužník, jenž nemůže, jako tomu je na př. při prodeji dobrovolném, dražbu překaziti, neb od ní upustiti, vidí-li neúspěšnou nabídku, nebyl hmotně zcela zničen. Při tom nečiní zákon rozdílu, zda chce strana docílití tohoto maření výsledku dražby tím, by se koupěchtivý vůbec dražby držel, či by se sice dražby zúčastnil, dražil však jen do určité výše, nebo dle určitého měřítka, vybudovaného na snaze, koupiti co nejlaciněji, jež třebaže volnost dražení zcela nevylučuje, ji přece do jisté míry omezuje. Žádný takovýto nekalý úmysl, který hledí zákon zmařiti za cenu platnosti smlouvy, se smlouvě, z níž žalobkyně právo své čerpá, podložiti nedá, neboť smlouvou tou nevzali žalovaní na sebe závazek, že přes určitou výši dražiti nebudou, nebo že budou dražiti jen dle určitého měřítka, majícího původ ve snaze, koupiti co nejlaciněji, nebo že se dražby vůbec zdrží, nýbrž naopak jim ukládala smlouva povinnost, by dražili aspoň do výše 1,600.000 Kč a měl tedy býti tvrzenou smlouvou docílen pravý opak toho, co dvorský dekret zatracuje. Není tedy platnosti tvrzené smlouvy dvorský dekret nikterak v cestě. Avšak ani jinak se smlouva ta nepřičí dobrým mravům. V rozporu s dobrými mravy ocitá se jen takové právní jednání, jehož uznání zákonem nelze se zdravým sociálním stavem dobře srovnati, právní jednání, jež se považuje mezi poctivými lidmi za nepřipustné proto, že zneužívá nezkušenosti druhé strany, že se obchází zákony, poškozují veřejné zájmy a pod. Jak již svrchu uvedeno, měli žalovaní dle smlouvy, žalobkyni tvrzené, mýln, jenž patřil stranám a jiným ještě osobám, dražiti aspoň do výše 1,600.000 Kč. Kdyby bylo bývalo této ceny docíleno, bylo by to přišlo k dobru nejen žalobkyni, nýbrž i žalovaným a všem ostatním společníkům a nelze proto ve slibu žalovaných, že budou dražiti aspoň do určité výše, spatřovati nic nemravného. Nic nemravného nespočívá však ani v tom, že se žalovaní zavázali, že nahradí žalobkyni rozdíl mezi nejvyšším podáním, jež bude při dražbě docíleno a mezi penízem, do kterého měli žalovaní dle slibu dražiti, pokud na její podíl vypadne, neboť převzetí tohoto závazku znamenalo výhodu nejen snad pro žalobkyni, nýbrž i pro žalované, kteří tímto způsobem ušetřili, co by bylo připadlo z výtěžku přes 720.000 Kč na podíly ostatních společníků. Ani skutečnost, že se dle smlouvy nemělo dostatí stejné výhody jako žalobkyni, i ostatním společníkům, není způsobilá vtisknutí tvrzené smlouvě ráz nemravnosti, poněvadž se jedná o soukromé zájmy jednotlivců, na smlouvě nezúčastněných a ty nebyly smlouvou ani dost málo poškozeny, neboť, nebyti oné úmluvy, nemohli ostatní společníci rovněž obdržeti více, než co na ně z výtěžku docíleného dle jejich podílů připadlo. Chtěli-li docílití více, měli si to smlouvou zajistiti právě tak, jak to uči-

nila žalobkyně. Přes to, že s náhledem soudu procesního nesouhlasí, nemá soud odvolací možnost, by hned ve věci rozhodl, neboť soud procesní následkem svého právního nazírání na věc neviděl toho potřebu, zabývat se skutečností, zda ke smlouvě, kterou žalobkyně tvrdí, žalovaní však popírají, došlo, aniž námitkou žalovaných, že žalobkyně jich tísně vykořistila tím, že si dala slíbiti něco, co jest v křiklavém nepoměru s plněním, jež sama slíbila (§ 879 čís. 4 obč. zák.), bez toho se však spor spolehlivě a správně rozhodnouti nedá.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nehledě k zrušovacímu důvodu, znovu ve věci rozhodl.

D ů v o d y:

Neprávem domnívá se odvolací soud, že se sporná úmluva nepřiči dvornímu dekretu ze dne 6. června 1838, čís. 277 sb. z. s. Smlouvou dle tvrzení žalobkyně zavázali se žalovaní, 1. že budou při dražbě mlýna dražiti do 1,600.000 Kč, takže nikdo jiný za nižší cenu ho nevydraží, 2. vydraží-li žalovaní mlýn za cenu nižší, zaplatí žalobkyni rozdíl mezi nejvyšším podáním a částkou 1,600.000 Kč na její podíl na mlýně, 3. že žalobkyně sečká svůj podíl na nejvyšším podání i onen rozdíl žalovaným dle určitých modalit na úrok 10% proti zajištění na mlýně. Dle uvedeného dvorního dekretu jsou zakázány úmluvy, jimiž se někdo pro případ veřejné dražby zavazuje, že se jako podávající dražby nesúčastní nebo jen do určité ceny, nebo jinak jen dle daného měřítka bude podání činiti nebo vůbec nebude podávati. O peněžní částky, dary nebo jiné výhody, slíbené za splnění takové přípovědi nelze žalovati. Podle úvodu dvorního dekretu sleduje se ten účel, by zamezeny byly úmluvy škodlivé, totiž takové, jež mohou působiti na výsledek dražby na újmu vlastníka věci vydražené. To jsou úmluvy, které mohou působiti na to, že se nedocílí takového podání, jakého by se bez úmluvy snad docíliti mohlo, zejména proto, že se úmluvou zdržeti může někdo ve volném podávání a účastenství na dražbě. Jest sice pravda, že ve smlouvě, o kterou tu jde, není přímo vyjádřeno, že žalobkyně se má zdržeti dražby nebo podávání, nebo že tak má učiniti její spolusmluvnice, pozůstalost po Josefu Z-ovi, ale slibem, že žalovaní sami do určité výše budou dražit, a vydraží-li za nižší cenu, vyplatí rozdíl, byla žalobkyně zajištěna tak, že bylo zbytečno, by sama dražby seúčastnila, stejně jako pozůstalost po Josefu Z-ovi, ač obě zřejmě dle samé úmluvy měly na výsledku dražby značný zájem a jinak by se dražby třeba byly účastnily. Takový slib tedy mohl zdržeti žalobkyni, by nepodávala vůbec a podáváním ochránila své zájmy, ovšem že na úkor ostatních spoluvlastníků. Tím tedy, že jí doplatek rozdílu cen byl slíben, mohlo býti již působeno na to, aby se dražby neúčastnila na úkor ostatních spoluvlastníků, a slib úplaty byl způsobilým, aby žalobkyně a dědicové po Josefu Z-ovi se dražby neúčastnili k vůli slíbené úplatě. To k nedovolenosti úmluvy stačí, a nerozhoduje, zda bylo skutečně výsledku dosaženo a zda ve smlouvě nebylo přímo zakázáno, dražby seúčastniti. I stanovení výše nejvyššího podání, do níž se někdo zavazuje podávati, jest stanovením

určitého měřítka pro podávání a zakládá neplatnost domluvy. Vždyť mohou druzí koupěchtiví, vědí-li, že jiný do určité sumy jíti musí, býti odrazení od podávání, míníce podávati jen do sumy menší. I stanovení takového měřítka tedy působiti může na volnost rozhodnutí koupěchtivých, jak mají podávati. Účel dvorního dekretu byl by zmařen, kdyby se účastníci mohli odvrátiti úplatami od toho, aby na úkor vlastníka nebo spoluvlastníka nedražili. Úmluvou takovou může se působiti na výtěžek dražební a jeho snížení, čemuž právě dvorní dekret chtěl zabrániti. Z toho důvodu nutno spornou úmluvu považovati za neplatnou a ničí a nelze z ní žalovati (§ 879 obč. zák.).

Čís. 4778.

Postoupen-li dovolaným soudem spor soudu příslušnému (§ 261, odstavec šestý c. ř. s.), stačí, že důvod, zakládající příslušnost tohoto soudu, byl tu v době, kdy žaloba byla vznesena u soudu, prohlásivšího se nepřislušným, třebas po té odpadl.

Skutečnosti, opodstatňující příslušnost soudu, jemuž byl spor původně dovolaným soudem postoupen, netřeba uvést již v žalobě. Stačí, byly-li uvedeny zároveň s označením soudu, jemuž měl býti po vznesené námitce nepřislušnosti spor postoupen.

(Rozh. ze dne 5. března 1925, R I 173/25.)

Zemský soud v Brně usnesením ze dne 8. května 1924 vyhověl námitce místní a věcné nepřislušnosti a k návrhu žalující banky odstoupil spisy po rozumu ustanovení Šu 261 c. ř. s. zemskému soudu civilnímu v Praze k příslušnému jednání, odůvodniv svůj výrok tím, že žalovaný nemá v obvodu dovolávaného soudu žádného majetku, a jmění, které má, totiž 41 Kč 80 h u poštovní spořitelny v Praze, jest v obvodu zemského civilního soudu v Praze (§ 99 j. n.). Při prvním ústním líčení vznesl žalovaný u zemského soudu civilního v Praze námitku místní nepřislušnosti, odůvodniv ji tím, že v žalobě nebyly uvedeny skutečnosti ohledně příslušnosti, které by odůvodňovaly příslušnost tohoto soudu, že teprve při ústním jednání dne 5. února 1924 tvrdila žalobkyně přea zemským soudem v Brně, že žalovaný měl v době podání žaloby v Brně u šekového úřadu v Praze pohledávku, že však v době, kdy žalobkyně ono tvrzení přednesla, neměl žalovaný v Praze již žádné pohledávky, poněvadž jeho účet byl u šekového úřadu zrušen. Soud prvě stolice vyhověl námitce místní nepřislušnosti z toho důvodu, že, když je zjištěno, že v čase dojití žaloby k zemskému soudu civilnímu v Praze, t. j. dne 27. června 1924, žalovaný již v jeho obvodu majetku neměl, ježto jeho účet u šekového úřadu v Praze dne 21. března 1924 byl zrušen, jest námitka místní nepřislušnosti odůvodněnou. R e k u r s n í s o u d zamítl námitku místní nepřislušnosti. D ů v o d y: Návoru prvého soudu sdíleti nelze. Žalobkyně opírala příslušnost zemského soudu v Brně proti žalovanému o to, že má v Brně nájemní pohledávku ve výši 560 pol. marek. Když pak žalovaný vznesl při prvním roku námitku